

Sıfatlar (Ön Adlar)

Öğrenme Hedefimiz: 5. sınıf öğrencileri sıfatları tanıyacak, türlerini ayırt edecek ve cümle içinde doğru şekilde kullanacaklar.

Başarı Kriterlerim:

- Sıfatın (ön ad) tanımını kendi cümlelerimle yapabilirim.
- İsimleri niteleyen ve belirten kelimeleri ayırt edebilirim.
- Varlıkların özelliklerini ifade eden sıfatlar kullanabilirim.

Sıfat Nedir?

İsimlerin (adların) önüne gelerek onları renk, şekil, durum, sayı gibi yönlerden niteleyen veya belirten sözcüklere **sıfat** veya **ön ad** denir. Sıfatlar, isimlere sorulan "Nasıl?", "Hangi?", "Kaç?" gibi soruların cevabıdır.

Temel Özellikler

1. Sıfatlar her zaman bir isimden önce gelir.
2. Tek başlarına kullanıldıklarında genellikle isimleşirler.
3. Varlıkların kalıcı özelliklerini (niteleme) veya geçici durumlarını (belirtme) bildirirler.

Örnekler:

- Kırmızı kalem (Niteleme)
- Şu çocuk (İşaret)
- İki ekmek (Sayı)

Görsel: Renkli çiçekler bahçesi. Bu görseldeki varlıkları nitelemek için sıfatlar kullanabiliriz.

Öğrenci Çalışma Alanı

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ismi niteleyen bir sıfat kullanılmıştır?

- a) Ali hızlıca koştu.
- b) Mavi çanta masada duruyor.
- c) Kitabı yarın getireceğim.
- d) Okul bugün tatil edildi.

Aşağıdaki ismin önüne, onu niteleyen bir sıfat yazınız:

_____ ağaç

Yukarıdaki çiçek görselini en az üç farklı sıfat kullanarak betimleyiniz:

Niteleme Sıfatları: Varlıkların Özelliklerini Keşfedelim

Görsel: Zarif ve şık bir hediye kutusu

1. Somut Gözlem (Concrete Step)

Yandaki kutuyu inceleyin. Onu görmeyen birine nasıl tarif edersiniz? Kutunun özelliklerini aşağıya yazın.

Kutunun rengi nasıl?

Kutunun boyutu ve şekli nasıl?

Kurdelenin dokusu ve görünümü nasıl?

2. Tanımlama Alıştırmaları (Identification)

Cümlelerdeki isimlerin özelliklerini niteleyen kelimelerin (sıfatların) altını çiziniz ve yanındaki boşluğa yazınız.

1. Bahçedeki kırmızı çiçekler çok güzel kokuyor.

2. Annem bana yumuşak bir battaniye aldı.

3. Yaşlı adam yavaşça karşıya geçti.

4. Gökyüzünde parlak yıldızlar belirdi.

5. Dürüst insanlar her zaman kazanır.

3. Kendi Tanımını Oluştur (Abstract Phase)

Şimdi somut nesnelerden duygu ve karakter özelliklerine geçelim. Aşağıdaki isimleri niteleyecek en az ikişer sıfat yazarak birer cümle kurunuz.

İsim: **Arkadaş** (Örn: Yardımsever, neşeli...)

İsim: **Kitap** (Örn: Sürükleyici, kalın, eski...)

Belirtme Sıfatları ve Kullanımları

Yakın Örnekler (İşaret Sıfatları):

Aynı türdeki varlıkların sadece mesafesini değiştirerek aradaki farkı görelim:

- **Bu** kalem (Elimizdeki veya çok yakınımızdaki)
- **Şu** kalem (Biraz uzağımızdaki)
- **O** kalem (Bize en uzak olan)

Uzak Örnekler (Farklı Türler):

Şimdi sıfatın işlevini tamamen değiştirelim:

- **İki** kalem (Sayı bildirir)
- **Hangi** kalem? (Soru sorar)
- **Bazı** kalemler (Belirsizlik bildirir)

Görsel: Renkli Okul Malzemeleri

Uygulama Alanı

1. Yanındaki arkadaşına en yakın olan silgiyi işaret ederken _____ silgi demelisin.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde nesnenin miktarını (sayısını) belirten bir sıfat kullanılmıştır?

- a) Bu boyalar çok canlı görünüyor.
- b) Masada üç tane kalemıraş var.
- c) Hangi makası kullanmak istersin?
- d) Bazı fırçaların kılları dökülmüş.

3. Yukarıdaki görseldeki nesneleri kullanarak; bir 'işaret' ve bir 'sayı' sıfatı içeren iki farklı cümle kurunuz.

Sayı ve Sıra Sıfatlarını Ayırt Etme

Bu bölümde sayı sıfatları (kaç?) ve sıra sıfatları (kaçıncı?) arasındaki farkları pekiştireceğiz. Lütfen soruları dikkatle inceleyiniz.

Bölüm 1: Hangisi Farklı?

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir **sıra sıfatı** kullanılmıştır?

- a) Sınıfımızda yirmi öğrenci var.
- b) Yarışmayı üçüncü sırada bitirdi.
- c) Sepette beş tane elma kaldı.
- d) Dün tam on sayfa kitap okudum.

2. Hangi seçenekteki altı çizili kelime bir **sayı sıfatıdır**?

- a) İkinci sokaktan sağa dönün.
- b) Apartmanın beşinci katında oturuyor.
- c) Tabağına dört köfte aldı.
- d) Okulun birinci günü çok heyecanlıydı.

Bölüm 2: Görsel Analiz ve Cümle Kurma

Görsel: Yarış arabası sergisi

Yandaki yarış arabası görselinden yola çıkarak, istenen sıfat türlerini içeren özgün cümleler yazınız.

Sayı Sıfatı içeren cümle:

Sıra Sıfatı içeren cümle:

Bölüm 3: Boşluk Doldurma (Karışık Uygulama)

Kardeşim bu yıl ilkokul _____ (1) sınıfa başlayacak.

Kırtasiyeden _____ (3) tane kurşun kalem aldım.

Okuduğum kitabın _____ (50) sayfasında kaldım.

Apartmanın _____ (4) katında asansör bozulmuş.

Kritik Düşünme: Bir kelimenin "Sayı Sıfatı" mı yoksa "Sıra Sıfatı" mı olduğunu en kolay nasıl anlarsın?

Sıfatlar: Karma Alıştırmalar ve Uygulama

Bölüm 1: Tanıma ve Sınıflandırma

Aşağıdaki cümlelerde geçen sıfatları bulun, altını çiziniz ve türlerini yanındaki boşluğa yazınız.

1. Bu eski konakta tam yedi oda bulunuyor.
2. Hangi yoldan gitmemiz gerektiğini bilmiyorum.
3. Bazı öğrenciler kütüphanede ders çalışıyor.
4. Sıcak bir çorba hepimize iyi gelecektir.

Bölüm 2: Görsel Betimleme (Deliberate Practice)

Yandaki park manzarasını inceleyiniz. Bu görseli betimlemek için en az 5 farklı sıfat (niteleme, sayı, işaret vb.) içeren bir paragraf yazınız.

Görsel: Huzurlu bir park manzarası

Bölüm 3: Hedefli Cümle Kurma

Verilen kurallara uygun, yaratıcı cümleler kurunuz.

1. İçinde hem Niteleme Sıfatı hem de İşaret Sıfatı bulunan bir cümle:
2. Bir Soru Sıfatı kullanarak kütüphane ile ilgili bir cümle:
3. Belgisiz Sıfat kullanarak gelecek hayallerinizle ilgili bir cümle:

CEVAP ANAHTARI

SAYFA 1: Giriş

- **Çoktan Seçmeli:** B (Mavi çanta...)
- **Kısa Cevap:** (Örn: Büyük, yeşil, yaşlı) ağaç
- **Betimleme:** Öğrencinin renkli, canlı, güzel gibi niteleme sıfatlarını kullanması beklenir.

SAYFA 2: Niteleme Sıfatları

- **Görsel Analiz:** Pembe, Kare, Parlak/İpek
- **Cümle Analizi:**
1. Kırmızı, 2. Yumuşak, 3. Yaşlı,
4. Parlak, 5. Dürüst
- **Yaratıcı Yazım:** İsmi önüne uygun niteleme sıfatı getirilmelidir.

SAYFA 3: Belirtme Sıfatları

- **Boşluk Doldurma:** Bu (silgi)
- **Çoktan Seçmeli:** B (Masada üç tane kalemtıraş var.)
- **Cümle Kurma:** Cümlede hem işaret (bu, şu, o) hem de sayı (iki, üç vb.) bulunmalıdır. Örn: "Şu masada iki kalem var."

SAYFA 4: Sayı ve Sıra Sıfatları

- **Bölüm 1:** 1-B (üçüncü), 2-C (dört köfte)
- **Boşluklar:** 1. birinci, 3. üç, 50. ellinci, 4. dördüncü
- **Kritik Düşünme:** Sayı sıfatları "Kaç?", sıra sıfatları "Kaçınıcı?" sorusuna cevap verir. Sıra sıfatlarında genellikle "-ıncı, -inci" eki bulunur.

SAYFA 5: Karma Alıştırmalar

- **Sınıflandırma:**
1. Bu (İşaret), eski (Niteleme), yedi (Sayı)
2. Hangi (Soru)
3. Bazı (Belgisiz)
4. Sıcak (Niteleme), bir (Belgisiz/Sayı)
- **Paragraf:** İçinde en az 5 farklı sıfat türü (Örn: yeşil ağaç, iki kuş, şu bank...) geçmelidir.
- **Hedefli Cümleler:** Kurallara uygun (Soru sıfatı, belgisiz sıfat vb.) özgün cümleler.

Tebrikler! Sıfatlar konusunu başarıyla tamamladın.